

Grøntmiljø As
Verkseier Furulunds vei 12
0668 OSLO

Trondheim, 31.08.2020

Deres ref.:
20S0168C

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/4080

Saksbehandler:
Johan Danielsen

Tillatelse til å sette ut praktmarikåpe (*Alcemilla mollis*) i Seilduksgata 31, Oslo

Miljødirektoratet gir Grøntmiljø AS v/Björn Erik Norberg tillatelse til utplantning av 60 praktmarikåpe (*Alcemilla mollis*), jf. forskrift om fremmede organismer § 10.

Sakens bakgrunn

Vi viser til søknad fra Grøntmiljø AS v/ Björn Erik Norberg (søker) av 17.03.2020 om tillatelse til suppleringsutplantning av 60 praktmarikåpe (*Alcemilla mollis*) i eksisterende grøntanlegg ved Seilduksgata 31 i Oslo.

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 10 kreves det tillatelse for utsetting av fremmede organismer i Norge.

Ved vurderingen av søknaden skal Miljødirektoratet særlig legge vekt på om den omsøkte organismen kan gi uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 10 andre ledd. Vi kan ikke gi tillatelse til utsetting dersom det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Direktoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. § 15 tredje ledd. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved vurderingen, jf. nml § 7.

Kunnskapsgrunnlag praktmarikåpe

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra Artsdatabanken.

Praktmarikåpe er en flerårig, nokså grov, om lag halvmeterhøy urt med asekseuell frøformering. Arten kommer opprinnelig fra fjellområder i Øst-Karpatene, Kaukasus, Tyrkia og Nord-Iran. Frøformeringen er meget effektivt, og fruktene spres med vind (korte avstander), folk, dyr og transportmidler.

Praktmarikåpe ble først funnet forvillet i Oslo i 1938. Fra 1964 synes arten ha etablert reproduserende bestander og er nå etablert i alle fylker til og med Troms, med ekspansjon fra et utall spredningssteder. Fruktene kan spres med vind eller dyr og sprer seg derfor uten store problemer.

Arten har et stort invasjonspotensial. Arten er i spredning over hele landet til nord i Finnmark og opp til grensa mot lavalpint belte. Hoveddelen av ekspansjonen er skjedd de siste 20 år i

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo |

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

sammenheng med en mer omfattende bruk i hager og grøntanlegg. Den ser ut til å være vanskelig å bekjempe.

Praktmarikåpe har middels store økologiske effekter. Arten har til nå i hovedsak forvillet seg til skrotemark og vegkanter. På Island og Færøyene har den etablert seg i seminaturlig eng, til dels med mye fortrenkning av hjemlige arter, og det har den også potensial for å gjøre i Norge. Det forventes stor spredning og større effekter i naturen av denne arten i kommende tiår.

Miljødirektoratets vurdering

Utsettingen av praktmarikåpe krever tillatelse, jf. forskriftens §§ 10 og 11. Praktmarikåpe står ikke på lista over forbudte organismer i vedlegg I, jf. forskriften § 9, og er ikke omfatta av unntaka i § 11. Arten står på vedlegg V til forskriften over plantearter hvor det kreves tillatelse etter forskriftens § 11. Utplanting av praktmarikåpe som skjer utenfor privat hage krev tillatelse etter forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer § 10.

Miljødirektoratet finner at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven. Artsdatabanken vurderer at praktmarikåpe har svært høy risiko for å skade biologisk mangfold i Norge.

Ved vurdering av søknaden skal det legges vekt på om organismen det søkes om utsetting av kan gi risiko for uheldige virkning på biologisk mangfold, se § 15 (3) jf. formålet i § 1. I forhold til relevante naturverdier ligger området der det er søkt om utplanting av praktmarikåpe på, ligger innenfor slik avstand fra fire utvalgte naturtyper. Disse er også viktige/svært viktige naturtyper:

Type	Kategori	Avstand
Slåttemark	Viktig	ca. 1 km
Tresatt kulturmark	Svært viktig	ca. 900 m
Tresatt kulturmark	Svært viktig	ca. 900 m
Tresatt kulturmark	Svært viktig	ca. 900 m

Området ligger innenfor slik avstand fra viktige naturtyper:

Type	Kategori	Avstand
Viktig bekkedrag	Lokalt viktig	ca. 500 m
Slåttemark	Viktig	ca. 1 km
Åpen grunnlendt kalkmark	Viktig	ca. 1,1 km
Åpen grunnlendt kalkmark	Viktig	ca. 1,2 km

Det er registrert en rødlistet art (lodnefiol) med mulig relevans ca. 800 m fra utplantingsområdet. Det er dokumentert spredning av praktmarikåpe i Oslo.

I fremmedartslista 2018 er praktmarikåpe i høyeste risikokategori med stor spredningsevne.

I denne saken finner vi at det er områder med viktige naturverdier. Bortsett fra bekkedraget langs Akerselva som ligger 500 meter fra utplantingsområdet, ligger samtlige dokumenterte naturverdier nær- eller mer enn en km fra utplantingsområdet. Alle naturverdiene ligger i byområde der flere fremmede arter, i tillegg til praktmarikåpe fritt kan plantes i private hager. Det er slik potensielt betydelig samlet belastning på naturverdiene i området fra fremmede planter.

I epost-utveksling med Oslo kommune 31.03.2020 kommer det fram at kommunen ikke gjør bekjempingstiltak mot arten og at de heller ikke kjenner til at den sprer seg invasivt i kommunen i dag. De følger imidlertid med på arten og vil iverksette tiltak ved behov. Kommunen forventer spredning av arten ut fra Artsdatabankens vurdering og er forberedt på å vurdere tiltak mot eventuell spredning av arten.

Utfyllende opplysninger med bildemateriale fra søker i epost av 02.04.2020, viser at bare en liten del av samlet areal med praktmarikåpe ut mot gata skal re-plantes. Dette representerer langt mindre enn ti prosent av areal/lengde på bed med intakt praktmarikåpebeplantning. Denne re-plantingen gir etter vår vurdering ikke vesentlig økt belastning på miljøet når øvrig areal med intakt beplantning med arten i samme anlegg er så betydelig. Vi finner derfor ikke grunn til å utsette iverksettelsen av tillatelse av hensyn til klageretten.

Denne supplerende planting i eksisterende anlegg vil isolert sett ikke føre til vesentlig økt fare for skade på naturmangfoldet og vi finner at det ikke er grunn til å avslå søknaden. Søknaden skiller seg derfor betydelig fra en søknad om ny utplanting på nytt større areal. Vurdering av en slik søknad ville kunne gitt annet utfall.

Tillatelse til utplanting er likevel ikke til hinder for at eier og entreprenør kan velge å erstatte arten i deler eller hele området med formålstjenlig norsk art eller annen art med lavere risiko.

Regelverk som må overholdes ved utsetting av organismer:

- Virksomheter som driver med utsetting av organismer skal etablere og dokumentere internkontroll i tråd med kravene i forskriften § 26. Dette gjelder ikke landbruksforetak.
- Dersom det ved spredning eller på annen måte oppstår fare for alvorlig skade på det biologiske mangfoldet som følge av utsettinga, skal du etter forskriften § 19
 - iverksette egnede tiltak for å avverge eller begrense skaden
 - varsle Miljødirektoratet
 - så lang det er mulig gjenopprette den tidligere tilstanden for det biologiske mangfoldet

Vedtak

Med hjemmel i forskrift om fremmede organismer §§ 10 og 15 gir Miljødirektoratet Grøntmiljø AS v/ Björn Erik Norberg tillatelse til å plante ut 60 praktmarikåpe ved Seilduksgata 31, Oslo. Tillatelsen gjelder fram til 31.10.2020.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Den ansvarlige for utplantingen skal sørge for at ansatte og andre som er involvert i den har kunnskap om:
 - Risikoen for uheldige følger og andre forebyggende tiltak i samsvar med plikt til å være aktsom slik det er beskrevet i § 18 (1)
 - At det foreligger en tiltaks- og varslingsplikt etter § 19, samt om andre bestemmelser i forskriften som gjelder for utplantinga
 - At dette må kunne dokumenteres ved tilsyn
- Organismene skal anskaffes til veie, oppbevares, brukes og destrueres slik at de ikke kan slippe ut i miljøet, også ved transport
- Krav til informasjon i § 20 i forskrift om fremmede organismer må følges. Tilsette som har ansvar for innførselen skal også informeres om innholdet i tillatelsen. Informasjon som er gitt etter denne bestemmelsen må kunne dokumenteres ved tilsyn

Dersom vilkår i tillatelsen ikke følges, kan Miljødirektoratet oppheve den eller endre vilkårene. Tilsier ny kunnskap at risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold er større enn antatt, jf. naturmangfoldloven § 67, kan også tillatelsen trekkes tilbake eller vilkårene endres. Miljødirektoratet kan også føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i medhold av forskriften blir overholdt, jf. § 30 i forskrift om fremmede organismer.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Oslo kommune - Bymiljøetaten
Fylkesmannen i Oslo og Viken

Postboks 636 Løren
Postboks 325

0507 OSLO
1502 MOSS